

ส่วนราชการ ... มี “ดุลพินิจ” เพียงใด ? ในการกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคา

โดย นายปกครอง

ในการจัดหาพัสดุของส่วนราชการ ต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาถือว่ามีผลสำคัญที่จะทำให้ได้พัสดุที่มีคุณภาพและคุ้มค่ากับเงินงบประมาณของแผ่นดิน

แต่ส่วนราชการจะมีดุลพินิจใน “การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคา” มากน้อยเพียงใด ?

อุทธรณ์จากคดีปกครองที่จะนำเสนอในฉบับนี้ ... มีคำตอบในเรื่องดังกล่าว ... ครับ

มูลเหตุของคดีนี้เกิดจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศสอบราคาจ้างพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและการเสนอราคาไว้ประการหนึ่งว่า ผู้เสนอราคาจะต้องมีผลงานทางด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศไม่น้อยกว่า 2 โครงการ โดยแต่ละโครงการมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท และมีความเข้าใจระบบงานเป็นอย่างดี พร้อมทั้งแนบเอกสารหลักฐานผลงานหรือคู่สัญญาให้ตรวจสอบเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ผู้เสนอราคาได้โต้แย้งเกี่ยวกับ “คุณสมบัติของผู้เสนอราคา” ว่าเป็นการกีดกันและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีอายุการทำงานน้อยและยังไม่มีผลงานสามารถเข้าร่วมเสนอราคาจ้างได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้คำพิพากษาให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางหลักการเกี่ยวกับอำนาจของส่วนราชการที่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ส่วนราชการมีดุลพินิจในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาได้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงความโปร่งใส ความคุ้มค่ากับเงินงบประมาณ การเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และความสามารถในการรับงานของผู้ชายหรือผู้รับจ้าง และการกำหนดคุณสมบัติผู้เสนอราคาที่มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการบางรายโดยเฉพาะเจาะจงอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จะต้องเป็นการกระทำตามอำเภอใจ ปราศจากเหตุผลอันควรค่าแก่การรับฟัง

ส่วน “การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคา” ตามประกาศสอบราคาจ้างพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นการใช้ “ดุลพินิจ” โดยชอบด้วยหลักการดังกล่าวหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การจ้างพัฒนาระบบประเมินมาตรฐานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดของข้อมูลที่น่ามาประเมินมากและปริมาณผู้เข้าใช้ระบบมีจำนวนมาก ประสบการณ์และผลงานของผู้รับจ้างเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จึงมีความสำคัญ การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาโดยให้ผู้เสนอราคาต้องมีผลงานทางด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศไม่น้อยกว่า ๒ โครงการ มูลค่าโครงการละไม่ต่ำกว่า ๑ ล้านบาท และมีความเข้าใจในระบบงานเป็นอย่างดี ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้งานที่มีคุณภาพ คุ้มค่ากับเงินงบประมาณที่ใช้ และเป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่าผู้เสนอราคามีประสบการณ์และความชำนาญเพียงพอที่จะทำงานให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ในการดำเนินการประกาศสอบราคานี้ มีผู้รับเอกสารการสอบราคาและมีผู้ยื่นซองสอบราคาหลายราย จึงเป็นการจัดหาพัสดุโดยเปิดเผย โปร่งใส เปิดโอกาสให้แข่งขันกันอย่างเป็นธรรม และไม่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการบางราย ถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสมและความจำเป็นแห่งกรณี เพื่อประโยชน์ของทางราชการ โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายหรือไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หากแต่มีเหตุผลอันควรค่าแก่การรับฟังเป็นอย่างยิ่ง

การกำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้เสนอราคาจึงชอบด้วยกฎหมาย และไม่ถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 257/2561)

คดีนี้ถือเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับส่วนราชการ รวมถึงผู้ประสงค์ที่จะเข้ายื่นเสนอราคาว่า ส่วนราชการมี “ดุลพินิจ” ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคา แต่มีไว้ว่าส่วนราชการจะใช้ดุลพินิจได้ตามอำเภอใจ แต่ต้องมีเหตุผลอันรับฟังได้ว่าได้คำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ มีความคุ้มค่ากับเงิน

งบประมาณ มีความโปร่งใส และไม่เอื้อประโยชน์ให้ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่งครับ ! (ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355 และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admncourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)
